

ΚΑΝΙΑΝΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ - ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΟ.

Τρία ήταν τα μέρη, τα στεκιά, τα σημεία αναφοράς εκείνα τα χρόνια στο χωριό. Ήταν τα τρία καφενεία, τα μαγαζιά του. Το μαγαζάκι του Ανδρέα του Κοτσιμπίου, το καφενείο του μπαρμπα Γιάννη του Μανουκού και το ... μεγάλο μαγαζί του Θανάση του Γεωργίου. Εκεί μαζευονταν οι Κανιανίτες όταν ξαποσταίνουν, όταν επαιρναν μια βαθιά ανασα απ'τα χωράφια τα προβάτα και τα μεταλλεία. Κάθε μαγαζί είχε το δικό του χρώμα εβγαζε τον δικό του αέρα, γιατί και οι τρεις μαγαζατορές ήταν άνθρωποι ξεχωριστοί, ευχαριστοί πηγαίοι, αστείρευτοι σε χιούμορ, ιδανικοί σε αυτό που έκαναν. Εκεί γινόντουσαν τα πανηγύρια και είναι πολλά τα γεγονότα και οι ιστορίες που μπορεί να θυμηθεί να διηγηθεί και να περιγράψει κανείς. Όμως για παρα πολλά χρόνια από τη δεκαετία του 30 και μετά, η ανασα και η καρδιά του χωριού χτυπαγε στο παλιό Μηχανοστάσιο. Το Μηχανοστάσιο ήταν ένα επιβλητικό στενομακρό κτίριο, εδώ που είναι σήμερα το Κοινοτικό γραφείο, πετροκτιστό - καλαισθητό, διπτό, με παρα πολλά δωμάτια πάνω-κάτω. Ένα ξεχωριστό και ιδιαίτερο από αρχιτεκτονικής και αισθητικής απόψης και αξίας κτίσμα στο χωριό, μοναδικό θα έλεγα. Κτισθήκε από την Εταιρεία του Βωξίτη και είχε όλα τα μηχανήματα, έφερνε όλο τον τεχνολογικό εξοπλισμό για την λειτουργία των μεταλλείων περίξ του χωριού και πάνω στα διαζώματα στο βουνό.

Στο πόλεμο και στη κατοχή την εκμεταλλευση των μεταλλείων είχαν οι Ιταλοί και στη συνέχεια οι Γερμανοί. Μετά την κατοχή το Μηχανοστάσιο χρησιμοποιούσαν οι χωριανοί για τις καθημερινές τους ανάγκες. Για εμάς τα παιδιά ήταν ο χώρος μας. Το ιδανικό μέρος που μαζευομασταν και παίζαμε, αλλά και το σημείο που πάντα ψάχναμε, ανακατευαμε και ανακαλυπταμε μεταλλικά αντικείμενα, μακαπια και άλλα εξαρτήματα, απομεινάρια της ενδοξής εποχής του Μηχανοστασίου. Στην αριστερή πλευρά του Μηχανοστασίου υπήρχε ξεχωριστό προσθετό κτίσμα από κοκκινωπά πυροτουβλά, που ανεβαίνες με σκαλοπατία. Εδώ ήταν τα γραφεία της Εταιρείας και χρησίμευε και σαν κατοικία. Επί κατοχής έμενε ο υπεύθυνος των μεταλλείων ο Γερμανός πολιτσαί ο Ρίχαρδος και είχε στο μπαλκονί υψωμένη τη γερμανική σημαία. Εδώ την ανοίξη του 42 μπήκαν οι αντάρτες στο χωριό, του Στρατηγείου Παρνασσίδας με επικεφαλής τον Νικηφόρο και τον Διαμαντή, κατέβασαν τη γερμανική σημαία υψώσαν την ελληνική και

κατεστρεψαν τα μηχανήματα του Μηχανοστασίου, ανοίξαν τις κανούλες των δεξαμενών και εφθασε το πετρέλαιο μέχρι το Σταθμό όπως έλεγε ο πατέρας μου. Τον Ρίχαρδο για να αποφευχθούν αντιποινά δεν τον πειράξαν. Να πως περιγράφει αποσπασματικά στο βιβλίο του "Ανταρτής στα βουνά της Ρουμέλης" ο Δ.Ν.Δημητρίου-Νίκηφορος για την είσοδο τους στο χωριό και το γκρεμισμό της γερμανικής σβάστικής στο Μηχανοστάσιο.

Φθάσαμε από το Γαρδικακι. Το χωριό αποσβολώθηκε. Φάνηκαμε ακριβώς στις πορτες τους ολοξάφνα. Φτωχά λάσπωμένα σπιτία, το καφετι χρώμα του μεταλλείου παντού. Τα παραθυροφυλλά ενα κομματι σανιδι στο κάθε κουφώμα. Η πλατεία!!! που είναι η πλατεία ρωταγάμε!!! Φθάσαμε στη πλατεία. Πλατεία δεν ήταν, παρά η ανοιχτή αυλή μπροστά σένα μακροστενό κτίριο στα γραφεία των μεταλλείων.... Το μέρος ανηφορικό, ανηφορική και η αυλή, ψηλό ψηλό και το κτίριο, έπρεπε να τεντωθείς να σηκώσεις το κεφάλι ψηλά για να το δεις ολοκληρό.... Ξαφνου πλαταγιάσε από πάνω μας ένας περιεργός θορύβος. Και βλέπουμε εκπληκτοί πάνω από τα κεφάλια μας μια τεραστία γερμανική σημαία, μαυροκοκκίνη σα σκοτωμένο αίμα το χρώμα της. Αναδευοταν, μαυρός στο κέντρο της ο μισητός συστραμμένος σταυρός.... Φώναξα το πιο λεβεντή σημαίοφορο. Έλυσε τη γερμανική σημαία, έλυσε τα σχοινιά της και την είδαμε να γκρεμίζεται κεραυνοπληκτή. Πάτησε πάνω της θριαμβευτικά, έδεσε την ελληνική στα σχοινιά του κονταριού, αναλαφρή κι απαλή ελάμψε ο τοπος ασπρογαλάζο μεταξένιο φως.... Και νατος ξασνικά ο γερμανός!! Ένας πολιτσαί στρογγυλός σαν βαρέλι με τη σκούρα μπλε στολή του και ένα σωρό μπιχλιμιπιδία και πετάλα στο στήθος του....

Αστράψε η ματιά του, σηκωσε το βλέμμα του είδε την ελληνική σημαία, χτυπήσε δυνατά τα τακουνιά του, έφερε κοφτά το χέρι του στο δικώχο. Στηλη αλάτος, χαιρετούσε τη σημαία μας!!! Αλλά κι οι Κανιανίτες είχαν τεντωθεί εμβροντήτοι σηκωμένα πιο ψηλά τα πρόσωπα τους, κι επεφτε επεφτε η βροχή συνέχεια..... Μετά τον πόλεμο και την κατοχή στο οικήμα αυτό έμεινε η κυρά Μανωλαίνα η Αγγελική Δημάκη. Η Μανωλαίνα γυναίκα του Μανωλάρου, επιστάτη στα μεταλλεία από τη Μηλό, ήταν μια καλοκαγαθή και σεβασμία γυναίκα. Αγάπησε πολύ το χωριό την Κανιανή τους Κανιανίτες και έμεινε για πάντα στο χωριό. Κάθε χρόνο την παραμονή της πρωτοχρονιάς μετά τα καλάντα όλα τα παιδιά ανεβαίναμε στο αρχοντικό της. Βγαζάμε τις

λασπωμενες γαλοτσες στο προθαλαμο κι υστερα μπαιναμε στο σαλονι και καθομασταν σταυροποδι γυρω απο το αναμμενο τζακι.Μας φιλεψε καλουδια η Μανωλαινα και μας ελεγε τραγουδια, ηθη- εθιμα και ιστοριες απο το νησι της τη Μηλο. Μας ειχε σαν δικα της παιδια!!!Τι πλουτος τι αγαπη και ζεστασια στο αρχοντικο της κυρα Μανωλαινας!!!!!! Υστερα για λιγο καιρο εμεινε στο σπιτι αυτο ο θειος μου ο Χρηστος ο Μουτσης απο το Οινοχωρι για να πηγαινει στο κοντινο σχολειο ο ξαδελφος μου ο Πολυχρονης. Αρχες της δεκαετιας του 80 γκρεμιστηκε ολοσχερως το παλιο Μηχανοστασιο. Εμεινε ομως για παντα ανεθικτη - ανεπαφη, ζωντανη και καταγεγραμμενη η ιστορια του και η επιρροη που ασκησε στο χωριο και στους Κανιανιτες..

Και βεβαια σε μας εμειναν ανεξιτηλες οι παιδικες αναμνησεις!!!!

(19-11-2021)